

KANADSKÉ LISTY

No.7-8, Vol.9
July-August 1975.

Second Class Mail-Reg. No. 3088

BOX 520, POSTAL STATION D, TORONTO 9, ONTARIO, CANADA M6P 3K1

Monthly publication in Czech language with the following aim: to help in the adjustment to the Canadian way of life and to preserve all positive values of Czech and Slovak heritage.

Informační měsíčník "Klubu nových", jehož cílem je poskytovat všeobecně užitečné informace, aby zapouštění kořínků v novém prostředí bylo pokud možno bezbolestné.

Zprávy z Kanady: Úvodníkaři různých listů kritisovali fakt, že min. předseda Trudeau podepsal v Helsinkách "smlouvu o evropské bezpečnosti", aniž žádal právo sebeurčení pro okupované země střední a východní Evropy. Nejostřejší ho kritisoval komentátor "Sun-u" náš Lubor Zink; z politiků býv. min. předseda Rt. J. Diefenbaker. Kanadští občané původem z porobených zemí uspořádali 6.8. protestní manifestaci před novou torontskou radnicí; k několika tisícům účastníků promluvili mluvčí provinční vlády a města. Shodli se v názoru, že je pošetilé věřit Brežněvovi, že v zemích pod sovětskou vládou dovolí výměnu osob a myšlenek se západními zeměmi. -- List "Speak-Up" zveřejnil složení zvláštní komise, která z pověření fed. vlády studuje zápisy výsledků s osobami, které v Kanadě žádají o politický asyl; jde většinou o osoby ze zemí ovládaných komunisty. Podle paní Davidsonové, pisatelky článku "Two Classes of Refugees", komise zřídka doporučí, aby byl žadatel o asyl uznán za pol. uprchlíka a tak mu nezbyvá, než se odvolat k Immigration Appeal Board. Komise se úředně jmenuje "Interdepartmental Advisory Committee on Application for Refugee Status in Canada"; předsedou je G.P. Garvin/Home Branch/, členy: D. Lysne/Foreign Service/, G. Buick/External Affairs/, I. Cass/External Affairs/, J.C. Shields/Executive Secretary, Home Branch/ a Jean Lanctot /UNHCR korespondent v Kanadě/. -- Zv. uprchlíci z Chile v počtu 1.400 to mají daleko snadnější. 22.7. přistálo v Torontě prvních 5 osob, které byly v Chile odsouzeny za činnost proti dnešní vládě; byly přímo z vězení odvezeny na letiště, nasedly na letadlo mířící do Kanady a už je máme v našem středu! 28.7. přistálo dalších 7 odsouzených a 23 příslušníků jejich rodin. Dalších 100 osob je na cestě. Čtenáři vyjádřili v dopisech redakcím obavy, že se jedná o odsouzené teroristy krajně levicového směru. -- "National Geographic" přinesl v srpnovém čísle zajímavý článek o Torontě s 22 barevnými záběry. Očekává se, že článek způsobí další zvýšení počtu turistů z USA. -- Walker House Hotel, první domov mnohých immigrantů, se bude bourat; prodělává ročně na \$200.000. -- Komentář mluvčího kan. ministerstva národní obrany, že je docela pravděpodobné, že sovětské oběžnice monitorují všechny telefonní rozhovory v Kanadě a USA, vyvolal v mnohých nepřijemný pocit. Mluvčí však dodal, že z toho důvodu se důvěrné věci nediskutují po telefonu. -- Skoro 2.5 mil. Kanadčanů cestuje ročně v cizině. Fed. vláda varuje turisty, aby se vyhnuli pašování omamných jedů; na 150 kan. občanů si v této době odpykává trest za tento přestupek ve vězeních v 18ti zemích světa, hlavně ve Španělsku a v Mexiku. -- Torontská městská rada by ráda viděla, aby auta patřící opilým řidičům přistižených při jízdě, byla zabavena na 1 měsíc. Návrh je neproveditelný, protože nikde není místo, kde by se tato auta zaparkovala. -- Od 1.8. dostanou všichni lidé v Ontariu, pokud jsou přes 65 let, skoro všechny léky předepsané lékařem v lékárnách zdarma, po předložení tzv. Drug Benefit Eligibility Card. -- "Time" z 28.7. přinesl článek o J. Mikešovi, majiteli firmy Canadian River Expeditions. Nabízí 260 mil dlouhou dobrodružnou cestu na pontonech z jezera Chilko v severní části B.C., po řece Chilcotin a Fraser, za \$670. Mikeš se přistěhoval do Kanady v r. 1951. -- Čas od času se objeví v novinách titulek, že Indiáni chtějí Kanadu zpátky od bílých tváří. "Sun" překvapil čtenáře 17.7. titulkem "Czechs want Canada back". Při čtení článku jsme zjistili, že se jedná o spekulaci, podle které čs. fanoušci ledního hokeje by rádi brzy viděli kanadské hokejisty v Praze! -- Na dotaz sdělujeme, že v Ontariu existuje nemocenské pojištění pro turisty z ČSSR; pište na adresu: Ontario Blue Cross, 150 Ferrand Dr., Don Mills, Ont. M3C 1H6-tel. 429-2661. -- Za první 3 měsíce t.r. se do Kanady přistěhovalo 43.448 osob, hlavně z Portugalska, Indie a Hongkongu. -- Prof. G. Hodnett z Toronto York University byl autorem zajímavého článku "Succession Contingencies in the Soviet Union" v publikaci "Problems of Communism"/č.2/75/; článek pojednává o všech změnách ve vedení SSSR od r. 1917 po Brežněva. Autor naznačuje, že nástupcem Brežněva může být buď Kulakov nebo Čatushev nebo Dolgikh. Jisté naděje má také G.V. Romanov. -- Canadian Opera Company sehraje v době od 5.9. do 11.10. sedm oper v Int. Centre v Maltonu. Další informace tel. 363-9256.

Svobodný svět: Americký odborový svaz AFL-CIO uspořádal v New Yorku slavnostní oběd na počest A. Solženicyna. Autor navštívil také Washington, ale opatrnícky pres. Ford se s ním nesetkal. -- V Houstonu, Texas, se v červenci konal zajímavý fotbalový zápas: mezi KGB a CIA. Členové obou zpravodajských služeb byli v americké centrále pro lety ve vesmíru v souvislosti s podnikem Apollo-So-

yuz - jako akreditovaní novináři.--Metaři a popeláři v San Francisku mají roční mzdu \$19.000. -- Brigitte Bardot má nového milence. Tentokrát je jím herec čs.původu Miroslav Brožek.--Čs.národní rada americká upozornila am.senátory, že"dnešní pražská vláda Sověty dosazených quislingů porušuje všechna základní lidská práva,včetně práva na emigraci jinam".--Po skončení helsinské konference navštívil pres.Ford Varšavu,Bukurešť a Bělehrad.--Američtí přístavní dělníci, sdružení v odborech na atlantickém pobřeží USA, odmítli nakládat pšenici určenou pro SSSR.Podobný multimilionový export v r. 72 znamenal zdražení chleba v USA a Kreml prodal pšenici jinam se čtyřnásobným ziskem.--Zakladním dokumentem helsinské konference je Prohlášení o 10ti zásadách. První bod zavazuje účastnické státy,že budou respektovat právo každého státu na rovnoprávnost,územní celistvost, na svobodu a politickou nezávislost,jakož i právo svobodně si zvolit a rozvíjet politický,sociální,hospodářský a kulturní systém. Jiný bod dává účastnickým státům právo příslušet nebo nepříslušet k mezinárodním organizacím, být nebo nebýt stranou mezinárodních smluv, být nebo nebýt smluvní stranou spojenectví a zásadně uznává právo na neutralitu. Prohlášení podepsalo také Československo a z toho vyplývá,že každá snaha Čechů a Slováků o neutralitu ČSSR a její vystoupení z Varšavského paktu je nyní naprosto legální.--Čs.poradní sbor v záp.Evropě vydal prohlášení, v kterém nazývá další přítomnost sovětských okupačních vojsk v ČSSR neospravedlnitelným anachronismem a žádá, aby výchozím bodem vídeňských jednání bylo Československo zbavené sovětských okupantů. V dopise poslaném pres.Fordovi Poradní sbor mu připomněl jeho projev z r. 1972, v kterém je věta" ..sovětsští vojáci musí opustit Československo - žádný dobrý člověk by neměl klidně spát,dokud poslední ruský voják neopustí území Československa!"--Záp.diplomaté v Helsinkách byli velmi překvapeni nezávislým kursem rumunského delegáta V.Lipatti-ho; podporoval tzv.neutrální státy a často se lišil v názorech se sovětským delegátem.--Ve dnech 17.až.19.10.bude v budově dánského parlamentu v Kodani zasedat Mezinárodní Sacharovův Tribunál. Kan.patronem tribunálu je Rt.Hon.J.Diefenbaker. Konference se bude podrobně zabývat porušováním lidských práv v SSSR.

Z okupovaného Československa: Na čs.území přijely první vlaky s dělníky z Jugoslávie;smlouva uzavřená v Bělehradu mluví o 5.000 mužích.--Praha vydala M.Kunderovi pas a dovolila mu odjezd do Francie, kde má působit na universitě 1 rok.--StB se zachovala velkomyslně ke skupině pěti navrátilců ze Švédska, kteří se "zavázali odčinit omyl, kterého se dopustili svým odchodem z ČSSR v r.68" a prozradili StB vše,co věděli a nevěděli o jiných uprchlících. Tak např. jeden z nich, Jiří Tůma, dostal v Praze lépe placené místo,než měl před útekem;stal se vedoucím oddílu cyklo-turistiky v T.J.Praga.--Několik návštěvníků z ČSSR nám z různých míst Kanady napsalo, že nemuselo při žádosti o výjezdní povolení podepisovat žádné prohlášení,že jejich syn či dcera nejsou činní v emigrantských spolcích,jejichž činnost je zaměřena proti dnešnímu režimu v Praze.-- Tenistka M.Navrátilová si vydělala v USA na \$100.000 a z toho si pražský režim vzal \$60.000.--K 30.výročí osvobození vyhlásila Štrougálova vláda amnestii pro malé podvodníčky,kapsáře,defraudanty a násilníky. O navrátilce režim zájem neprojevil.--Ošetřovatelka dojníc Božena Dvořáková byla vyznamenána nejvyšším titulem-hrdinka socialistické práce s právem nosit zlatou hvězdu.RP k tomu napsalo: "Není členkou strany,ale je příkladným vzorem bezpartijní komunistky."--Jistá naše otenářka v Torontě poslala sestře do Brna v dopise 1 kan.dolar. Sestra s ním šla do prodejny Tuzexu, ale tam odmítli dolar přijmout,protože byl z roku 1973 a ty prý neplatí!/!!--Po různých městech ČSSR putuje výstava SNB.Její součástí je vycpaný pes Brek, který se o komunistický režim zasloužil tím,že údajně zadržel 62 lidí, kteří"chtěli tajně překročit státní hranice směrem na Západ".

Vzpomínka: Před deseti lety zemřela v Pardubicích paní Anna Janečková,roz. Kurková. Nečekala se návratu dvou svých synů-exulantů..

Podmaněný svět: Rudá Čína vydala nařízení, podle kterého se jméno Mao Tse-tung bude psát "Mao Ze-Dong", Peking bude "Beijing" atd.--Sovětské válečné lodi kotví a jsou opravovány v jugoslávském přístavu Tivat.--Přes 50 politických vězňů tábora nucených prací na Uralu podepsalo dopis, který se dostal na Západ.--Mluvčí am.zahraničního ministerstva potvrdil,že v Kambodži došlo k masovým popravám býv.vojáků a uprchlíků, kteří byli chyceni v blízkosti thajských hranic.--Sovětské poradci se účastní bojů v Angole - proti skupinám podporovaným rudou Čínou.--Peking oznámil světu,že úspěšně vystřelil do vesmíru čtvrtou umělou družici, která obletí zeměkouli každých 91 minut. Zajímavé je,že oběžná dráha družice probíhá v prostoru nad čínsko-sovětskou hranicí,kde SSSR soustřeďuje silné vojenské útvary.--Podle listu "Quick" plánuje Kreml vojenské obsazení Jugoslávie po Titově smrti.--List "El Heraldo de Mexico" přinesl 5.7.zprávu,že v SSSR užívají "speciálních" spoluvězňů k týrání ostatních vězňů, zvláště v Georgii.--Vyšetřovatel Solženicyn byl nyní také odsouzen na pět let do tábora nucených prací. Mexický list uvádí, že jeho jméno je Gabriel Superfin.--Do Frankfurtu došel dopis od vězňů z prac.tábora v oblasti Cheulanova,blízko Permu,který popisuje špatné podmínky,v kterých se nachází 7.000 vězňů. Někteří jsou v lágru od roku 1924!

Ve všech finančních záležitostech se s důvěrou obraťte na krajanský peněžní ústav Czechoslovak Credit Union Ltd.,740 Spadina Ave.,Toronto, tel.925-0557.

Naši ve svobodném světě: Čs.národní rada americká věnovala všem americkým senátorům a poslancům péro s nápisem "Free Czechoslovakia from Soviet invaders!"/Zbavte Československo sovětských okupantů!/ - u příležitosti 7.výročí vpádu vojsk varšavské smlouvy.--V Brazílii zemřel obětavý krajan Bohumil Otto; tamní krajané děkují touto cestou Dámskému odboru ČSNS v Torontě, a zvláště pí R.Petríčkové, za všechnu pomoc během jeho nemoci.--Red.J.Kučera z Washingtonu reagoval na zprávu zveřejněnou v některých am. listech, podle které Unie vypuzených "sudetských Němců" z Československa sebrala na 100.000 podpisů na petici pro SN, žádající-podle vzoru palestinských Arabů-formální uznání práva na "domovinu". Red.Kučera tvrdí, že pojem "Sudetenland" je smyšlenka, podvod světového formátu, výmysl Goebelsovy propagandy.--Ve Stockholmu zemřeli nedávno: pí Julie Valoušková, E.Malík, dr.Jar.Crha a pí J.Kejdanová.--Těl.jednota Sokol ve Stockholmu má nový výbor: starosta O.Telichovič, náčelník M.Váňa, členové-E.Mitan, V.Holub, J.Knejp, P.Dubovan, M.Smiščík, J.Pešek, S.Braun a M.Kopp. Jednota má velmi aktivní odbor odbíjené.--"Chicago Tribune" uveřejnila dopis prof.R.Luži, ve kterém pisatel žádá vládu USA, aby naléhala na vládu v Praze, aby propustila politické vězně, skončila politický útlak, vrátila občanská práva persekvaným a odstranila zákaz vydávání knih některých autorů.--Těl.jednotu Sokol v Mnichově vedou: starosta J.Paul, jednatelka dr.A.Benešová, pokladní I.Formanová, náčelník M.Tráskalík, náčelnice A.Trunčíková, vzdělavatel dr.Jiří Brada.--MVDr.F.Král z Lima, Pa., USA, se stal prvním vědcem, který byl kdy jmenován čestným členem ontarijské vysoké školy veterinární v Guelphu, jakož i ústavu pro veterinární dermatologii. Dověděli jsme se také, že významná publikace Rotariánů ve státu Pennsylvania přinesla nedávno článek o dr.Královi/s fotografií/, v němž byla zachycena jeho kariéra jako vědce a Rotariána; dotyčný byl guvernérem čs.Rotariánů v letech 1946-47.--Odbočka SVU v Los Angeles, Cal., uspořádala v červnu úspěšnou večeři, na které jako čestní hosté promluvili dr.Ján Papánek a J.Pejskar.--Čs. vočácký rekordman V.Váňa, který loni požádal ve Francii o asyl, se usadil v New Yorku. Vedle sportovní činnosti se chce věnovat výrobě sport.lodí a pádel.--Náš čestný člen P.Pitter dostal v den svých 80.narozenin na curyšské universitě čestný doktorát teologie.Blahopřejeme!--Pí Jarmila Radechovská řídí v Miami, Fla., soukromou školu etikety, gymnastiky, jakož i klasičského a moderního tance.--Ústředí Naardenského výboru v Anglii vydalo poselství domovu k 21.8.75; hlavní funkcionáři hnutí jsou-předseda dr.A.Slovák, místopř. dr.P.Krug a jednatel ing. B.Kobliha.--Na protestní manifestaci v Londýně /v Anglii/ k výročí srpna 68 promluví m.j.V.Fainberg, který proti invázi protestoval před sedmi lety na Rudém náměstí v Moskvě.--Čs.skautský tábor T.G.Masaryka uctil památku TGM na zvláštní besídce 3.7.; tábor je na hradě Kostival poblíž městečka Glatt v západoněm.Černém lese.--6.7. se v Sydney v Austrálii konal koncert na oslavu 25.výročí Sokola Sydney a 560.výročí mučednické smrti Mistra Jana Husa. Koncert měl znamenitou úroveň zásluhou naší krajanek Milušky Šimkové, členky Australské státní opery a jejích přátel. Organizačně se na koncertu podíleli obětaví manželé Kašpárkovi z Rivet, ACT, kteří v těch dnech oslavili 22.výročí své svatby.--Krajanská organizace Beseda v Canbeře zvolila 13.7. nový výbor: předseda V.Semecký, jedn. S.Eliášová, místopředsedové-dr.F.Spitz a C.Shánilec, pokladník S.Kraus, redaktor "Besedy" Z.Kašpárková.--Děkujeme za Can. #12, které nám poslala ČsOL-Sydney za pohlednice.--Hnutí čs.křesťanských demokratů v exilu veřejným prohlášením konstatovalo, že nepovažuje podpis reprezentanta dnešního pražského režimu na helsinské smlouvě za legální, protože "nynější vláda v Československu není legální představitelkou jeho lidu, neboť její moc pochází z násilného politického převratu 25.2.48 a je od 21.8.68 udržována cizí okupační armádou. Prohlášení podepsali za Hnutí-předseda J.Kusý a gen.tajemník Jan Kuncíř.--V těchto dnech se v Londýně dožívá "75" p.Adolf Mokřý.--Na 9.8.připadlo 85.výročí od narození dr.V.Lásky, čs.diplomata a byv.ruského legionáře.--10.6. zemřel náhle v Utrechtu v Holandsku exulant dipl.ing.Vladimír Brůža, nositel Čs.válečného kříže 1939.--Čs.skautskou výpravu na Světovém Jamboree v Norsku vedl MUDr.Jiří Kolominský-Maugli. Naši připomněli ostatním výpravám oběť Jana Palacha.--Ze Švýcar jsme dostali tuto znepokojující zprávu: "Situace pokud se týče tzv.cizinecké otázky se zhoršuje.Švýcaři stále vymýšlejí nové iniciativy, jak se zbavit cizinců.Teď dokonce plánují, že podnik, který zaměstnává cizince, bude muset platit 10% daně za každého cizince a za to budou přeskolovat své lidi na jiná povolání. Je jasné, že firmy se budou cizinců zbavovat. Berou to dost drasticky. Dost lidí je zoufalých a min.týden spáchal jeden Čech sebevraždu." Naše poznámka: jsou nůžnaky, že se výše zmíněné opatření týká jen cizinců, kteří jsou ve Švýcarsku na prac.kontrakt, hlavně z Itálie, Španělska a pod., a že se netýká osob, které mají politický nebo ekon.asyl v zemi.--Kdo z vydavatelů našich publikací má zájem, aby se jeho list zachoval na věčné časy v archivu SVU, může posílat každý nově vyšlý výtisk na adresu: Dr.Z.Hruban, 1460 E. 56th St., Chicago, Ill. 60637, USA. Mikro-kopie publikací budou pak k dispozici všem vážným zájemcům.--Vydavatel "Národních Novin" v Ludwigsburku v Záp.Německu, p.Karel Marek, se dožil "75".--V Paříži byl 5.7. vysvěcen na kněze Petr Kolář, S.J.--List "Diario de Las Palmas" na Kanárských ostrovech přinesl 21.7. článek o dr.V.Fanderlikovi a jeho paní Velence. Oba zachytí během své dovolené na plátnech krásy ostrovů, zvláště ostrova Lanzarote, který má na 300 vyhaslých sopek.--Prof.dr.Libor

Brom, který působí na University of Denver, Colorado, byl zvolen vice-předsedou celosvětové American Association of Teachers of Slavic and East European Languages. -- Cena E. Hostovského za nejlepší prozaické dílo napsané českým nebo slovenským autorem v exilu byla letos po prvé udělena Jaroslavu Vejvodovi za povídky "Plující andělé" /vydalo 68 Publishers Toronto/. Autor žije ve Švýcarsku. -- "Legionářská hlídka" vydávaná v Austrálii připomněla, že letos v květnu tomu bylo 60 let, kdy na franc. frontě v I. válce naši franc. legionáři svedli vítěznou bitvu s nepřítelem v prostoru La Targette-Arras. V bitvě přišlo o život 50 našich dobrovolníků, mezi nimi praporečník Roty Nazdar J. Bezdiček ze Sezemice.

Zajímavé publikace: V lit. edici Vigiliie vyšla sbírka básní Anny Kvapilové "Krajíček chleba" /Verše z Ravenbrücku 1941-1945/. -- Oznamujeme, že "Zborník o Slovenskom národnom povstaní" je už v tlači a zaujemci si ho mohou předplatit v redakci Našich Snáh, c/o M. Kvetko, 83-45 Broadway, Elmhurst, N.Y. 11373, USA. -- Jar. Hašek: "The Good Soldier Švejk", přeložil býv. britský velvyslanec v ČSR C. Parrott, orig. ilustrace J. Lady, \$9.95, dodá Kuška House, P.O. Box 1507, Kingston, Ont. -- Jan Kozák: "Without a Shot being Fired" - podrobný plán komunistů, jak zneužít parlamentu a ostatních demokratických institucí k nastolení kom. vlády, 75 str., \$1.50. Objednávky na: FCI, 4 Holland Rd., London W.14., England. Na této adrese lze také objednat nejnovější knihu o čs. špionáži na Západě "The Frolík Defection" z pera J. Frolíka. -- Kuška House dodá angl. knížku A. Solženicyna "On the Future of Russia", \$1.20, vydala U. of Western Ontario, London.

Hledá se: p. Štěpán Rokos - má v red. vzkaz; Stanislav Vachuta, MUDr. Král /psychiatr/, Zd. Černý, Jiří Singer a Miroslav Fiala /všichni pův. z Prahy/.

Náhodná nabídka: E. Crankshaw: "Khrushchev Remembers", 639 str., \$9; Jar. Stránský: "Hovory k domovu", 497 stran, \$14; Patrick White: "Lidský strom", vyšlo v Praze 1962, 539 stran, \$2.50; Gen. F. Moravec: "Master of Spies", 252 stran, \$10.50; Jan Snížek: "Čertovo kolo", vyšlo v Paříži 1950, \$2; Sir R. B. Lockhart: "Ústup z Prahy", 84 stran, \$2; M. A. Trappová: "S písní kolem světa", vyšlo v Praze 1971, 230 stran, \$4.50; ŘÍZ /L. Zink/: "Psáno na lafetu" /1940-41/, verše, 31 stran, \$2; Kotrlý-Krajina-Machotka-Pejša-Schwarzenberg: "Pražské povstání 1945", 149 stran, \$3.50; TGM: "Modern Man and Religion", 315 stran, \$6; R. H. B. Lockhart: "Ústup ze slávy", 410 str., \$11; Hana Šklíbová: "Pohádky", 55 stran, \$1.50; K. Čapek: "Anglické listy", 150 stran, \$1.50; P. Pitter: "Domov i exilu", 95 stran, \$1; "Československo", 98 stran, \$2.50.

Došlé pozdravy: A. Vlach s přáteli ze zasedání Mezinárodní YMCA v Radevormwaldu v zap. Německu; montreálský A. Fogl z Mittenwaldu v Rakousku; basilejští Švejdovi z dovolené v Norsku; K. Herman z Austrálie; dr. M. Skála z Kalifornie; pí R. P. z dovolené na Bermudách; inž. Jan Fráňa z Dakaru v sev. Africe; MUDr. F. Král z dovolené v krajanském letovisku Slavia Mountain Resort, Cattail Route, Livingston Manor, N.Y., 12758, USA. Všem za pozdravy děkujeme.

Doporučujeme: Dovolenu na Floridu zařídí Air and Ocean Travel Centre Ltd., majitel: inž. Karel Buzek, 1 Adelaide St. E., Toronto 1, Ont. - tel. EM 3-8888. -- Dr. Věra Velebová, zubní lékařka, oznamuje otevření vlastní ordinace: Suite 270, 86 Bloor St. West, Toronto - tel. 922-4553.

Čtenáři komentují: Došel nám dotaz, kdy vznikl, jaké cíle měl a zda stále existuje Masarykův demokratický svaz. -- P. Š. nám napsal: "Četl jsem nedávno knížku 'Ó, Jerusaleme!', která pojednává o arabsko-izraelské válce v r. 1948. Překvapilo mě, jak kruté byly boje /to ani Lustigův román z toho prostředí 'Miláček' nezachycuje/ a ten nesmírný kontrast mezi vojenským vytvořením státu a naším 28. říjnem, jak jej popisuje Peroutka v 'Budování státu', kdy samostatnost nám skoro spadla do klína. Ale co hlavní: knížka krásně ukazuje cílevědomost Ben Guriona a izraelské politiky. Vyhráli, protože šli tvrdě na věc, ale ještě víc proto, že věděli, co chtějí. My také musíme znát své cíle, formulovat je a příp. je publikovat. -- K. V. z prov. Quebec nám sdělil, že ve sbírce básní 'Minute après Minuit' /autor: S. Vujović/ našel báseň 'Le Goudron est Collant', která pojednává o Janu Palachovi. Sbíрка vyšla v r. 1973 v Quebec City. -- ze Švýcar: "...měli byste ten váš dolar víc podpírat, nebo za chvíli bude roven franku, což je sice pro nás dobré, ale stáváme se moc drahou zemí pro turisty a o to není co stát."

"Kanadské Listy" /Can. News/
Box 520, Station "D"
Toronto 9, Ont.
M6P 3K1

Second Class Mail - Reg. No. 3088
Postage Paid at Port Credit P.S.
MISSISSAUGA

TO:

RETURN POSTAGE GUARANTEED.

PRINTED MATTER.

Rada svobodného Československa v roce 1975 :

V prvním červencovém týdnu se sešly orgány Rady svobodného Československa v kanadském Torontě. V pátek, 4. července, byla schůze Výkonného výboru, na které hlavní referáty podal předseda výboru prof. dr. Mojmír Povolný a politický tajemník výboru prof. dr. Jiří Horák. Schůze výboru přijala několik důležitých usnesení. Jedenáctičlenné předsednictvo Výkonného výboru bylo rozšířeno na 16 členů. Novými členy byli zvoleni Ota Hora z Kanady a pět evropských členů Rady: dr. Karel Hrubý, ing. Lad. Husák, Michal Srnec ze Švýcarska, jakož i dr. Ludovít Linczeny a Josef Pejskar ze záp. Německa. Výbor ustavil komisi pro studium kulturního útlaku v Československu vedenou prof. dr. Miroslavem Ficem a rozhodl vydávat anglické zpravodajství v rámci F.C.I. v Londýně řízené redaktorem Josefem Jostenem.

Rudolf Fraštacký:

NAŠE SNAHY

Husák – na Hradčanech

(Užijte si, předsedající na Zastupitelstvu Rady svobodného Československa, 5. července v Torontě)

Toto naše snemovisko je poznačeno několika pozoruhodnými okolnostmi.

V prvním řadě, v organizačním životě naší volební organizace je láta schůze jednání, že se orgán Rady po prvý raz schází na kanadské půdě, tu v Torontě. My, kanadští Slováci a Češi, združeni aj v iných krajanových a exulantických organizáciách, oceľujeme rozhodnutie zvolat zasadanie zastupiteľstva Rady do Kanady, do Toronta, čím predstaviteľia Rady dokumentujú, že naša metropola Ontario sa považuje za jedno z najživších stredísk exilu a teda za prostredie, v ktorom sa rodia nové myšlienky, nové pohľady, nový elán a dynamizmus pre ďalšiu našu prácu.

Ďalej schádzame sa k významu rokovania v čase neobyčajne vzrušujúcich a významných medzinárodných udalostí. Skončila vojna vo Vietname, ktorá vedúca mocnosť stohodného sveta, Spojené štáty, tak dno zamestnávajú. Skončila nie praznivo pre ďalší vývoj svobodného sveta. Ale aj to môže byť k niečomu dobrému, za predpokladu, že sa to stane polnôtkou k sebakritickému hladaaniu chýb a poučeniu, ako iné pokračovať, poučením pre cieľov, čo sa zodpovedá za obranu našej civilizácie a za mier vo spravodlivosti, za rešpektovanie ľudských slobod, občanských práv a legálnych nárokov na nezávislosť a slobodu každého národa. Verím, že Spojené štáty, to raz, po odpútání od tohoto konfliktu, budú "a môcť" viac venovať záujmu Európy a teda aj osudu našej vlasti.

Potom; schádzame sa k témam rokovania v čase, keď sa v medzinárodných vzťahoch nastipila cesta politického uvoľňovania, politika détente. Je to zložitý medzinárodný koncept, na ktorý sa však treba dívať s otvorenými očami a s triezvou myslou, neoddať sa ilúziám a tom, s kým túto politiku détente robíme. Často sa poukazuje, že détente je zameraná na zachovanie svetového mieru a na odvrátenie vojnového nukleárneho nebezpečenstva. Nikto z nás proti takému cieľu nemôže namietat. Ale dôležitejšie skúsenosti s politikou détente nám jednoznačne ukazujú, že jej cesty a metódy prinášajú všetko iné len nie plnenie tých cieľov, ktoré by viedli k trvalému svetovému mieru a k zlepšeniu medzinárodnej spolupráce ako aj k vytvoreniu bezpečnejšieho sveta. Neváhám zdôrazniť, že dnes, po dvoch rokoch od nástupu détente, medzinárodné napätie sa nezmenšilo, svet nie je bezpečnejší.

Détente je dnes ničím iným len jednorannou cestou politických ústupkov zo strany Západu; lebo Moskva, zatiaľ čo by si rada zaistila čo najväčšiu pomoc západnej technológie a finančných prostriedkov na modernizovanie svojho zastatého hospodárstva, núdne nepomohla Západu urovnať mierovú cestu konfliktu a rozpory. Naopak, zachovávala tak, aby cesta k mieru bola ešte viac zatrasená a skomplikovaná. Preto sám prezident Ford sa musel vyjadril v tom zmysle, détente nemôže byť príležitosťou k loveniu v mŕtvych vodách, ako si to doteraz Moskva predstavovala. A dúfame, že americká vláda urobí koniec tomuto nebezpečnému loveniu v mŕtvych medzinárodných vodách. Svetová verejnosť očakáva Helsinky. Sledovali sme pozorne ženevské rokovanie o európskej bezpečnosti, nehli a nie sme spokojní s postúpom Západu. Obviňali sme sa a obviame sa, že Helsinky sa stanú novým Mnichovom globálneho dosahu. Tak ako Mnichov v roku 1938 znamenal prijatie Hitlerovho konceptu nového európskeho vývoja, ktorý viedol k tragickej a dosiaľ najhornejšej vojne len preto, že boli tam obeťované legálne práva našich národov na samostatný národný život, tak aj v Helsinkách sa má podpísať koncept o európskej bezpečnosti a spolupráci, ktorý vyhovuje i nej diktorkej veľmoci. Tá si v tejto dohode zároveň žiada uznanie nároku na podmanenie stred a východoeurópskych krajín, zrušenie ich slobody a nezávislosti. Táto naša schůza je pre nás hľadami poslednou príležitosťou k tomu, aby sme znovu apelovali na západné mocnosti, aby neobetovali ná-

rodné a demokratické aspirácie ujamnených európskych národov za pochybné prísľuby Moskvy.

Doma došlo k novej podstatnej zmene, ktorú musím spomenúť. Orgány komunistickej strany rozhodli a federálne zhromaždenie zvolilo za prezidenta republiky dr. Gustáva Husáka, ktorý si zároveň ponecháva aj funkciu generálneho tajomníka strany. Ponechávam našej rozprave hodnotenie tejto zmeny.

Na dve okolnosti by som však chcel hneď poukázať. Prvá: do čela státu sa po prvý raz v histórii Československa dostal Slovák. Samozrejme, že sa tam dostal, lebo Moskva tak rozhodla. Ale musíme tu brať na vedomie iné skutočnosti, o ktorých rozhodne Moskva a ktoré zverí k manipulácii komunistickej elite. Vznikol tak zo strany slovenskej dlho očakávaný precedent. Realizuje sa zásada "rovný s rovným" aj v tom zmysle, že príslušníkom oboch našich národov vo spoločom štáte majú a musia byť prístupné všetky funkcie a že je na mieste, aby sa istvne garantovalo striedavé obsadzovanie aj tých najvyšších funkcií. Je iróniou, že konkrétne vyjadrenie zásady "rovný s rovným" sa muselo uviesť do života až za komunistického režimu, kde jeho obsahová náplň nie je realizovaná. Isto to nemá tú cenu ako keby sa tak bolo stalo zo slobodnej vôle našich národov. No, napriek tomu vytvorenie precedentu zostáva. A druhá poznámka: Čo možno od tejto zmeny očakávať? Isto vám všetkým lonie láta otázka v mysli. Pri hľadaní odpovede musíme prísušnosť k národnosti vylúčiť a usudzovať len dľa toho, čo sa dá očakávať od jednotlivca-komunistu určitého typu. Lebo aj keď je pravda, že Moskva rozhoduje, preuša len mnoho záležitostí na aplikáciu jej rozhodnutia a tá je zverená domácim ľudom. S touto premizou chcem povedať toto: O kvalitách a ambiciách Gustáva Husáka kolujú rôzne názory. V medzinárodných predstávach sa komunistické vedenie obvykle triedi na príslušníkov pravice, stredu, či umiernených a ľavice. Podľa tohoto triedenia je Husák kvalifikovaný ako príslušník stredu, ako člen umierneného krídla. Tak či onak, my vieme, že jeho režim je v oblasti spoločenskej reformy krutého útlaku, tragického protinabozenského teroru. Je to režim, ktorý hádam menej zaviera a sudi ako režimy predtým, ale len preto, že zdokonalil metódy existencného teroru, že — ako mu vytýka Ouhček, nastolil režim kultu osobnej moci, operujúci sa o policajné orgány, ktoré sa nadradili nad všetko štátne, národné a spoločenské dianie.

Foto M. Janeček

V sobotu, 5. července, zasadalo po celý den Zastupiteľstvo Rady. V úvodnom prejve predseda Zastupiteľstva R. Fraštacký zhodnotil prácu Rady, nahodil nutnosť formulovať konkrétne koncepty Rady, zabýval sa organizáciou a prácou Rady v Európe a podal konkrétne návrhy na ďalšiu akciu. Dr. Martin Kvetko promluvil o mezinárodných aspektoch práce Rady a referoval o své nedávne cestě po Európe. Ota Hora jednal o prístíhých úkolech tiskové povahy a Vavro Ryšavý, pokladník Rady, podal finančnú zprávu. Odpoveďou byla debata o podaných zprávách. Bylo referováno o hlasování per rolam o nových členech Zastupiteľstva a prof. dr. Vlad. Krajina byl zvolen členem výboru Rady. Po schůzi Zastupiteľstva navštívila delegace Rady Tomáše Baťu, kterému předala diplom čestného členství.

Hlavní postavy červencového zasedání Rady svobodného Československa v Torontě-zleva: politický tajemník Výkonného výboru prof. dr. Jiří Horák, předseda Zastupitelstva Rudolf Fraštacký, předseda Výkonného výboru prof. dr. Mojmír Povolný a člen předsednictva Rady dr. Martin Kvetko. Jednání se konala v hotelu Four Seasons Sheraton, naproti nové radnici.

Mojmír Povolný, předseda Výkonného výboru Rady svob. Československa:

ZPRÁVA ZASTUPITELSTVU RSČ.

Od posledního zasedání Zastupitelstva Rady svobodného Československa ve Washingtonu uplynulo tři čtvrtě roku. Je to doba krátká, ale v životě Rady to byla doba důležitá. Vítám dnešní příležitost, abych se Zastupitelstvem sdělil svůj názor na situaci v exilu, doma v Československu a na vývoj ve světě a do tohoto rámce abych zasadil jak vývoj v Radě, tak její úkoly a plány na toto správní období Výkonného výboru, které končí v září 1978.

Jak víte z předchozích zpráv Zastupitelstvu, od roku 1972 z pověření úřadujícího místopředsedy Zastupitelstva Čenka Torna a předsedy Výkonného výboru dr. Petra Zenkla tak zvaná Pracovní komise Rady usilovala o reorganizaci a o oživení činnosti naší organizace. Byla to práce politicky obtížná a časově zdlouhavá, neboť v ní šlo o překonání rozporů táhnoucích se a zatěžujících Radu a exil dobré desetiletí, o reformulaci některých zásadních bodů našeho programu, o proužení personální základny Rady v časových rozměrech, které přesahují momentální řešení a ovšem také o otázky osobnostní. Jsem dalek toho, abych tvrdil, že jsme ve všech těchto bodech byli zcela úspěšní, ale chci ujistit Zastupitelstvo svou vírou a důvěrou, že jsme aspoň položili dobré základy a že i když nám na mnohém poli /pokr. na další str./

/Pokračování projevu dr.M.Povolného:/

zbývá ještě mnoho práce, že jsem přesvědčen, že s podporou Zastupitelstva tento proces povedeme blíž a blíž ke zdrojnému konci.

Na zasedání ve Washingtoně Zastupitelstvo Rady schválilo činnost Pracovní komise a formulovalo zásady, jimiž se bude Rada organizačně řídit v budoucnu. Za prvé byl zdůrazněn princip kontinuity Rady jako ústřední politické organizace československého exilu. Za druhé bylo uznáno, že je třeba rozšířit pracovní reservoir Rady, který byl značně oslaben odchodem mnoha pracovníků zaskládané generace. Za třetí Zastupitelstvo shledalo, že Rada musí zapojit do svých řad zástupce exulantů z roku 1968. A konečně se Zastupitelstvo rozhodlo, že musí být uspořádány vztahy jak k našim exulantům v záp. Evropě, tak k našim zahraničním západoevropským přátelům; jinými slovy, že dosavadní převážně severoamerická orientace Rady musí být přezkoumána jak ve světle nového rozložení československého exilu po roce 1968, tak ve světle nového rozložení sil v západním světě. Po devět měsíců Výkoný výbor usiloval o splnění tohoto mandátu. I když jde o úkol, který nebude a nemůže být nikdy plně rozřešen, Výkoný výbor na něm pracoval svědomitě a poctivě, a i v budoucnu bude při jeho plnění veden zájmy Rady ve službách československé věci.

Výkoný výbor pracoval na tomto úkolu za určitých podmínek a protože jde zároveň o podmínky, o nichž se dá předpokládat, že budou tvořit rámec naší práce také v dohledné budoucnosti, zaslouží si o to větší pozornosti.

V exilu konečně dochází k vzájemnému prolínání našich dvou hlavních exulantských vln: vlny z roku 1948 a vlny z roku 1968. I když bychom si byli přáli, aby k němu bylo došlo mnohem dříve, musíme se spokojit s tímto zpožděním, které mělo své důvody psychologické, sociologické i politické, a pracovat k urychlení tohoto integračního procesu. Díváme-li se na exulanty z roku 1948, jsme svědky jejich pozoruhodné aktivity. V široké míře se na všech kontinentech ujali práce a vedení v tak zvaných krajaňských spolcích anebo založili ob-

dobné organizace vlastní. Tito exulanti náš krajaňský život zaktivisovali, zmodernisovali a v neposlední řadě zpolitisovali. Jejich zásluhou se české a slovenské organizace po celém světě staly důležitým nástrojem na udržení národního života v cizině a pro politickou akci přizpůsobenou místním poměrům. Vedle nich si náš exil z roku 1948 udržel a vyvíjel specificky politicky orientované skupiny, ať už jde o politické a ideové organizace, o organizace zájmové a zejména o exilové časopisy. Všechny tyto organizace byly schopny drážet krok s vývojem, ale je otázka, do jaké míry. Nesmíme si zastírat nebezpečí, kterému nás všechny ohrožuje od domova vystavuje.

Přesvědčili jsme se o tom, když nás vystavila zkoušce vlna exulantů z roku 1968. Na jedné straně jako jednotlivci jsme byli překvapeni pozoruhodnou silou pout k této novým uprchlíkům, ale na druhé straně jako velké společenské celky jsme se nemohli vyhnout skutečnosti, že jsme po dvacet let žili ve dvou diametrálně rozdílných prostředích. S tímto problémem jsme se dosud plně nevypořádali a komplikuje nám její skutečnost, že uprchlíci z roku 1968 nejsou jednotlivci, nýbrž se v podstatě skládají ze tří částí. Jednu část tvoří velká skupina uprchlíků v podstatě nepolitických, kteří však sami pozvolna nacházejí cestu zpátky do exilového veřejného života. Druhou část tvoří aktivní skupina politická a nekomunistická. Tato skupina se pozvolna integruje a politickým exilem z roku 1948 a je vinou osamocovaných, že tato integrace nezačala okamžitě po jejím příchodu do exilu a že tempo této integrace nebylo rychlejší. Všichni jsme si však vědomi aktivní i potenciální síly této skupiny a jejího oživujícího a osvěžujícího přínosu. Třetí je skupina uprchlíků komunistických. Není to skupina homogenní a není v ní disciplíny, kterou jsme vždy pokládali za typickou pro komunistickou organizaci. Tato skupina hledá jedinou svou vlastní cestu a jednak cesty k exilu z r.1948 a k nekomunistickým exulantům z r.1968. Zůstává dosud otázkou, jaký bude její vývoj ideový a organizační, ale

/pokr.na další straně/

V pátek večer, dne 4.července 75, byla Rada hostitelem na recepci, které se účastnila řada významných osobností, včetně členů vlády a parlamentu. Přítomni byli také zástupci mnohých národnostních skupin. Přinášíme snímky některých účastníků recepcce:

Foto M.Janeček

M. Přístupa, R. Nováková, N. Živná, B. Jeřábková, J. Hlubuček, O. Hora, V. Dufek, V. Boušová, J. Smerek s paní, B. Šerér, J. Horváth

Pí Pagáčová a Š. Pagáč, L. Guderna, M. Povolný, M. Fic, J. Forest s paní, C. Petersen, V. Rojbotová, M. Chvošťková, J. Horák

V. Prašacký, J. Kuřil, J. Čermák, Č. Torn, H. Janečková, N. Brodská, V. Prašacká, I. Ungarová, Hon. S. Haldasz, T. B. Kronenberg

A. Klímeček, K. Jeřábek, M. Janeček, V. Krajina, V. Ryšavý, S. Papánek, J. Meisner, R. Beran, J. Corn, J. Skvorecký a K. Cvachovec.

/pokračování projevu dr.M.Povolného/

je to zajisté vývoj, který si zaslouží naší pozornosti.

Rada svobodného Československa zůstala přes odchod mnoha svých zakládajících členů poměrně dobře a účinně zakořeněna v exilu z roku 1948. Toto spojení bylo vždy více osobní než institucionální. V letech, jež se datují zhruba od roku 1963, tento rozdíl byl ještě více zdůrazněn a institucionálně Rada čím dál tím více ztrácela s tímto exillem kontakt. Hlavní důvod pro to vidím v nepřetržitém oslabování personální základny Rady odchodem jejích vedoucích pracovníků. Domnívám se, že podstatně z tétož důvodu zůstal Radou nedotčen politický exil z roku 1968. Zastírat si tuto skutečnost by bylo jen na škodu budoucí činnosti Rady.

Bylo proto jen přirozené, že rozrůstající se politické vakuum bylo postupně zaplňováno jinými skupinami: ve Spojených státech Čs.národní radou americkou, v Kanadě Čs.národní sdružením, v Austrálii Ústředím čs.demokratických organizací, v Evropě Čs.poradním sborem a mezi Slováky Stálou Konferencí slovenských demokratických exulantů.

Má-li Rada žít a pokračovat ve své funkci, jediná cesta pro ni je vrátit se na exilovou scénu jako vedoucí politická síla. Rada má k tomuto kroku všechny předpoklady. Je to jediná naše exilová organizace, která má skutečně globální rozsah. Rada byla založena jako naše nejrepresentativnější organizace a reforma z loňského roku jen její reprezentativnost zdůraznila. Ve své orientaci na domov i na zahraničí Rada byla vždy a vždy bude po výtece organizací politickou. Ale Rada se může vrátit na exilovou scénu jen za podmínky, že zůstane v úzkém spojení s politickou realitou doma, v exilu a ve světě. Jaká je realita v exilu, jsem se právě snažil postihnout a z této reality vycházela jak Pracovní komise, tak poslední Zastupitelstvo.

Náš domácí vývoj, který vyvrcholil v létě 1968 a sovětskou okupací byl brutálně přerván, je tomuto sboru dokonale znám. Chtěl bych jen vyzvednout, že rok 1968 je v našem politickém vývoji obdobou roku 1948 se stejnými politickými důsledky pro národ a se stejnými sociologickými a psychologickými důsledky pro všechny, kdo byli v Československu jeho obětí. V Republice je nyní teror padesátých let nahrazen sovětskou okupací let sedmdesátých. Rok 1968 však za první zároveň zničil Komunistickou stranu jako politickou sílu a zanechal v jejích troskách jen byrokratický aparát. Za druhé zatím co od roku 1968 komunistický režim v Československu stagnuje ještě více a hůře než kdykoliv před tím, Československá společnost je živá a vyvíjí se mimo režim a nad režimem. Za třetí i když okupace znova dekapitovala český a slovenský národ, v našem lidu zůstávají zdroje vnitřního obrození, které jsou nezměnitelné. Tyto zdroje se napájejí především z domácích pramenů. Přes všechny anahy režimu však také čerpají posilu z širší kulturní oblasti západního světa, do které patří svou historií, tradicí i nadějemi. I exil, který pokládají za svou zahraniční větev, je jím zdrojem naděje a víry.

Rada musí být s tímto živým domovem ve spojení a co do největší míry být jeho mluvčím. Fyzické spojení je jisté důležité, ale ještě důležitější je spojení duchovní. Nesmíme zůstat pozadu za domácím vývojem. Musíme formulovat z exilu jak kritiku Československé minulosti a přítomnosti, tak se intenzivně zabývat plány do budoucna. Komenský napsal v exilu "Všeobecné rozpravy o nápravě věcí lidských", Masaryk "Novou Evropu" a Beneš "Demokracii dnes a zítra". Musíme být připraveni na chvíli, kdy v nové variantě celý národ znova postaví komunistický režim před požadavek svých práv a svobod. Ta doba není blízko, ale zákonitý vývoj komunistické diktatury na jedné straně, neschopné uspokojit základní touhy občanů, a stejně zákonitý vývoj Československé společnosti na straně druhé, vynásobí znova na povrch otázku lidských práv a svobod, účastí na rozhodování, mezinárodního sebevědomí a touhy po respektu, kterého si zaslouží jen plnoprávný člen rodiny národů, tuto chvíli nezadržitelně přibližují. Pro nás to znamená podporovat duchovní život exilu a plně se na něm účastnit. To je úkol spíše pro jednotlivce než pro politické organizace, zejména jsou-li, jako Rada, složeny z různých rodových živlů, ale politická organizace může nesmírně k jeho uskutečňování přispět tím, že dává exilu sebevědomí, směr a cíl.

O změnách ve světě se dá shruba říci, že procházíme přestavbou mezinárodního řádu, která zatím vedla k utužení sovětské kontroly nad všemi satelitními zeměmi v rafinovanější formě, než tomu bylo v minulosti, a že tomuto vývoji značně napomáhají nepřímivé hospodářské podmínky na západě, jež na jedné straně živí západní izolacionalismus a na druhé straně tlačí středoevropské a východoevropské národy do ještě větší závislosti na Sovětském svazu. Československá republika je prořadou obětí tohoto vývoje. Slabá surovinová základna, neobyčejná závislost na zahraničním obchodě, již celou generaci trávící reorientace čs.hospodářství na komunistický blok, zastaralá struktura, jež podřizuje hospodářství mocenskými potřebám komunistické strany, a neschopné vedení -- to vše dohromady dělá z Československa parii i mezi komunistickými státy.

Dnes stojíme před mezinárodní ratifikací tohoto stavu. Konference o evropské bezpečnosti a spolupráci bude v dohledné době uzavřena schůzkou hlavních zúčastněných států v Helsinkách. Ženevská dohoda na jedné straně plně uspokojuje, co si od ní Sovětský svaz sliboval: mezinárodní potvrzení sovětských územních zisků a politického řádu v sovětském bloku; na druhé straně nekomunističtí účastníci získali jen vágní, nezávazný a nevynutitelný sovětský slib ve věci lidských vztahů a uvolnění výměny zpráv a myšlenek. Této západní kapitulace před sovětskými požadavky a tlakem nebylo potřeba ani z domácích, ani z mezinárodních důvodů. V žáně z evropských zemí nebo ve Spojených státech a v Kanadě

veřejné mínění na takové ústupky nenaléhalo, pokud se o konferenci v Ženevě vůbec zajímalo. Mezinárodní ženevská dohoda nepřispívá k jedinému ideálu, za kterým Západ stojí.

Rada mnohokrát pozvedla svůj hlas proti Ženevě, jak ji osnoval Sovětský svaz. Dnes nám však nezbyvá než vzít fakt ženevské dohody na vědomí a vyvodit z něho tyto důsledky: Za prvé doporučuji, abychom z tohoto fóra formálně před Helsinkami protestovali proti těm článkům smlouvy, které se zpronevřují zásadě lidských práv a svobod v celé Evropě, a abychom žádali, aby se v Helsinkách západní státníci zachovali aspoň tak, jak se zachovali v Helsinkách v první fázi jednání, když se k zajištění lidských práv veřejně hlásili. Za druhé, a to pokládám za daleko důležitější, i když závazky týkající se lidských práv a svobod jsou v ženevské smlouvě příliš obecné a technicky nevynutitelné, musíme i této skromné smlouvě využít maximálně pro dobro našeho lidu. Navrhují, abychom tuto smlouvu pravidelně monitorovali ve všech jejích částech a v každém jednotlivém případě jejího porušování. Za tím účelem navrhují, aby Výkonný výbor ustavil komisi, která bude tuto otázku soustavně sledovat. Vedle toho navrhují, abychom ve spolupráci s exulanti z celé střední a východní Evropy pracovali pro svolání další mezinárodní konference, která by otázkou lidských práv nastolila v plné šíři.

Vedle toho je v našem případě třeba přejít už nyní od obecné záštity lidských práv k právům a svobodám specifickým. Již jsme vystoupili v otázce náboženské. Nyní máme na pořadu otázku odborovou. Otázku čs.kultury a jejího útlaku navrhují vzněst v Unescu. A konečně musíme věnovat pozornost právům a svobodám naší mládeže v Československu, jež režimní politikou trpí nejvíce.

Jak začínáme rozvíjet naši zahraničně-politickou akci, musíme si uvědomit, že ji rozvíjíme za podmínek podstatně rozdílných od roku 1948. Jak jsem napsal v jedné zprávě Výkonnému výboru, dnes máme v cizině co dělat s generací, pro niž demokratické Československo a jeho věc není už ani vzpomínkou, nýbrž pouze historickou událostí zablého času, a jakkoliv se nám může cizí svědectví o našem osudu, na něž se tato generace spoléhá, jevit nespravedlivé, je nám počínaje Kuchovem a konče dneškem, zřídka kdy příznivé. Nejde o to stát se miláčkem světa, nýbrž dostat otázku sebeurčení Čechů a Slováků znova na pořad mezinárodního zájmu a zasadit ji do rámce národního zájmu Spojených států a států západní Evropy. Navrhují proto, aby Rada svobodného Československa spolu s organizacemi ostatních východoevropských exulantů pod vhodnou záštitou uspořádala vědecké sympozium o střední a východní Evropě, jež by se touto otázkou zabývalo.

Tím uzavírám svou zprávu Zastupitelstvu Rady. Snažil jsem se zasadit vodítka pracovníků do ideového rámce, neboť jsem přesvědčen, že jen dobře myšlenkové podložené akce má naději na úspěch. Nadto však chci zdůraznit, že vedle idejí a plánů potřebujeme také organizaci, která má jasný cíl, která je jednotná, která se vyznamenává silným duchem disciplíny a která je způsobilá určit si správné metody politické práce. Náš cíl byl formulován již v začátcích Rady, ale musíme mít jasno v tom, že je to cíl daleký, ke kterému se můžeme přibližovat jen postupně. Nebojím se rozdílu v názorech: naopak je pokládám pro dlouhodobou životnost Rady za nezbytné. Nesmíme však dopustit, aby tyto rozdíly podkopaly naši jednotu v principech a snahách. Všichni děláme exilovou práci jako práci dobrovolnou. Za takových podmínek jen zvýšená disciplína nám umožní, abychom stáli aspoň na nejdůležitější úkoly; nemůžeme si dovolit ztrácet čas a energii na podřadných věcech. Dílo, které je před námi, je především dílo informační a propagační. Rada se však musí také snažit o svobodný Československý přínos širšímu světovému vývoji, být i v této chvíli může náš přínos být pouze myšlenkový. Jinak bychom upadli do provincionalismu, ve kterém bychom sami ztratili smysl svého poslání a ve kterém by na nás bylo snadno zapomenuto.

Ze všeho nejvíce však musíme v sobě, v našem exilu a v našem lidu doma udržovat, žít a posilovat oddanost idejí Československé demokracie -- onomu uspořádání, v němž právo na sebeurčení jednotlivce i společnosti je samozřejmostí, v němž cesty k dalšímu vývoji jsou otevřeny a nikoliv zabarikádovány ztrnulou ideologií a zkomatělou stranou a v němž život není otázkou přízemního zápasu a strachu, nýbrž otázkou lidské šlechetnosti. Jen tenkrát a jen do té míry, do které bude tato myšlenka důležitá pro nás, může být idea Československé demokracie důležitá také pro ostatní svět.

KDY VZNIKLA RADA SVOBODNÉHO ČESKOSLOVENSKA?

Dne 24. února 1949 ve Washingtoně.

V ten den se tam sešli oprávnění představitelé Československého politického a veřejného života, kteří se nacházeli v důsledku komunistického převratu a pro své demokratické smýšlení za hranicemi Československé republiky, aby vyhlásili své společné odhodlání obnovit nezávislost a demokratické svobody Československa ve svobodné Evropě. Účastníci porad za tím účelem ustavili Radu svobodného Československa, jako společné ústředí demokratických Čechů a Slováků. U kolébky Rady stáli: Předseda Dr.Petr Zenkl, místopředseda Dr.Josef Leitrich, členové předsednictva: Dr.J.Černý, Dr.J.Dieška, Dr.H.Franek, V.Jager, Dr.S.Gausky, Ferdinand Peroutka, Dr.A.Procházka, Dr.J.Šlavič. Členové předsednictva a gen.tajemníci: Dr.A.Hedrich a Dr.Ján Papánek. Členové výboru: Dr.P.Blaho, Dr.I.Ducháček, J.Firt, V.Holub, Dr.A.Přebík, gen.S.Ingr, Dr.A.Klimek, Dr.S.Koňvara, Dr.P.Král, Dr.H.Kvetko, P.Sémec, J.Rechežal, Dr.H.Ripka, Dr.J.Stránský, T.Szabo, Dr.H.Taněš, P.Viňoch a Dr.Josef Žák.

Adresa Rady svobodného Československa je: Council of Free Czechoslovakia, 2051 Park Rd., N.W., Washington, D.C. 20010, USA. Tel. 234-3606.

